Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Летичівського районного суду Хмельницької області

21.01.2026

м. Хмельницький, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповіднодо Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19^1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.01.2026 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування Летичівського районного суду Хмельницької області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Шейгец Оксана Миронівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ).

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації.

Суд розташований за адресою: 31500, Хмельницька область, Хмельницький район, селище Летичів, провулок Шкільний, буд. 4 А.

Керівництво суду:

Голова суду – Лазаренко Анатолій Володимирович.

Керівник апарату суду - Ноль Іван Володимирович.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», об’єкт відвідування є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщено у двоповерховій адміністративній будівлі (фото 1, 2).

На вході до приміщення суду є інформація про найменування судового органу. Охорона приміщення суду та пропускний режим до суду здійснюється працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони України. Пропускний пост знаходиться на першому поверсі суду.

У приміщенні суду, у коридорі першого поверху, встановлені інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правничої допомоги, правила та обов’язки учасників судових процесів тощо.

Штатна чисельність апарату суду становить 18 штатних одиниць. Судочинство у суді здійснюють 3 судді.

У суді облаштовано три зали судових засідань, один з яких для розгляду кримінальних справ. Один зал судових засідань розміщений на другому поверсі будівлі суду.

Відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі - ДБН В.2.2-26:2010) зал судових засідань для розгляду кримінальних справ обладнаний загородженням зі спеціального захисного скла для розміщення підсудних (засуджених), лава для розміщення підсудних (засуджених) осіб прикріплена до підлоги (фото 3).

Вікна залу для розгляду кримінальних справ обладнані заґратованими решітками та обладнані системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

Відповідно до вимог пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 9 Інструкції з організації конвоювання, що затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), у будівлі суду обладнано одну кімнату для конвою, з обладнаною огорожею зі спеціального скла, для розміщення підсудних (засуджених) (фото 4).

Для знезаражування залів судових засідань для розгляду кримінальних справ та камери для підсудних (засуджених) у суді наявні бактерицидні опромінювачі.

На виконання вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010, пункту 14 Інструкції у суді обладнано огороджену стоянку для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних).

Скарг від підсудних (засуджених), адмінарештованих осіб на умови тримання та неналежне поводження, за інформацією керівника апарату суду, на адресу суду протягом 2024-2025 років не надходило. Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваного під час перебування у суді також не зафіксовані.

У будівлі суду, на випадок сигналу «Повітряної тривоги», облаштоване найпростіше укриття.

На момент відвідування в приміщенні суду не перебували під вартою обвинувачені (підсудні) чи засуджені.

Попередні зауваження:

Попереднє відвідування суду групою НПМ здійснено 25.01.2025.

За результатами відвідування суду територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Хмельницькій області надані наступні рекомендації:

обладнати приміщення для розміщення особового складу варти (конвою) та камери для підсудних (засуджених) відповідно до встановлених вимог;

обладнати на території суду боксу/огородженого майданчику для спеціального автомобіля;

обладнати кімнату для роботи адвоката з підсудними/засудженими або місце для конфіденційного спілкування з адвокатом у приміщеннях для підсудних (засуджених) та конвою;

створення належних умов для участі в судових засіданнях маломобільних груп населення та обладнати приміщення суду відповідно до норм щодо доступності будинків і споруд для маломобільних груп населення;

забезпечити усі приміщення суду засобами безпеки, орієнтування, отримання інформації для осіб із порушенням зору.

Слід зазначити, що недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, не усунуті, надані рекомендації виконані частково. Зокрема: облаштовано огороджену стоянку для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних); обладнано одну камеру для тримання підсудних (засуджених).

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2. ДБН В.2.2-26:2010, де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери. Натомість в суді облаштовано лише одну камеру для тримання підсудних (засуджених) площею 5,1 м^2.

За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув’язнення».

Незабезпечення належними умовами підсудних (засуджених) призводить до порушення їх прав на гідні умови тримання під час перебування.

2. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, затверджених Економічною та соціальною радою ООН та пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил, затверджених Комітетом міністрів Ради Європи від 12.11.1987 та вимог пункту 12 Інструкції, обвинувачені (підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води, ємність для питної води у суді також відсутні.

3. Пунктом 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 передбачено, що до складу групи приміщень для підсудних (засуджених) та конвою належать: камери для підсудних (засуджених), приміщення конвою і санітарні вузли. Водночас у

приміщенні для підсудних (засуджених) та конвою санітарний вузол відсутній, що є порушенням права на гідні умови тримання та людське поводження.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

4. Установлено факт порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції, а саме: у суді відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступним для третіх осіб коридором, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку.

Окрім того, по маршруту конвоювання підсудних відсутні кнопки звукової сигналізації, що є порушенням пунктів 13 і 15 Інструкції та вимог підпункту 7.1.10 ДБН В 2.2 2.6:2010.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливлює реалізацію їх права на захист. Таке спілкування відбувається у залі судового засідання, чим не забезпечується його конфіденційність.

Зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 49 Конституції України, стаття 23 Закону України «Про лікарські засоби»).

6. Аптечки для надання домедичної допомоги, що знаходяться у керівника апарату суду та на посту охорони містять лікарські засоби, термін придатності яких закінчився, і які відповідно до статті 23 Закону України «Про лікарські засоби» підлягають утилізації та знищенню (фото 5, 6).

Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

7. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об’єктом.

Так, у порушення вимог пунктів 5.3 та 6.3 ДБН Інклюзивність приміщення суду не обладнані зовнішніми та внутрішніми пандусами, у зв’язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги не можуть потрапити до канцелярії суду, залів судових засідань, в тому числі інших приміщень, які знаходяться на другому поверсі (фото 7, 8).

Окрім того, верхні і нижні сходинки сходових маршів, якими здійснюється переміщення відвідувачів суду між поверхами, відповідно до вимог пункту 7.2.20 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 6.3.1.4 ДБН Інклюзивність, потребують оновлення контрастного маркування.

8. У порушення вимог пункту 8.3.1 ДБН Інклюзивність в приміщенні суду відсутні тактильні інформаційні покажчики, які повинні дублювати плоско друковану текстову чи графічну інформацію у тактильному вигляді та шрифтом Брайля.

9. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарний вузол у приміщені суду не пристосований для користування маломобільними групами населення, в тому числі, які переміщаються на кріслах колісних.

Порушення права на захист персональних даних (стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

10. У порушення вимог абзацу другого частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних», у суді відсутні попереджувальні знаки щодо здійснення відеоспостереження при вході до відповідних зон загального користування.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Хмельницькій області та Летичівському районному суду Хмельницької області відповідно до компетенції:

1. Вжити заходи щодо запобігання порушенням, що призводять до недотримання прав людини;

2. Опрацювати питання щодо забезпечення у суді кількості камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м^2 виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

3. Опрацювати питання щодо облаштування у суді ізольованого маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених;

4. Обладнати маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від конвойного приміщення до залів судових засідань камерами відеоспостереження, кнопками звукової сигналізації, металевими гратами на вікнах та на сходових клітках, вертикальними огорожами з грат чи сіток між сходовими маршами сходових кліток;

5. Вжити заходів щодо забезпечення доступності приміщень суду для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

6. Забезпечити вільний доступ обвинувачених, підсудних (засуджених) до питної води;

7. Забезпечити перевірку укомплектованих аптечок у приміщенні суду, вилучення медичних препаратів із закінченим строком придатності та їх своєчасну заміну на придатні до використання;

8. Обладнати суд попереджувальними знаками з повідомленням про здійснення відеоспостереження.

До звіту додаються фотознімки на 2 арк.

Керівник групи НПМ -
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини **Оксана ШЕЙГЕЦ**

Додаток

Фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

